

Aktivering av bakgrunnskunnskap – 6 min.

- Hva innebærer det for deg å være en leselærer/drive eksplisitt leseopplæring?
  - Skriv ned dine refleksjoner. 2 min.
  - Samtal i par. 2 min.
- Hvilke forventninger skaper overskriften: "Strategiopplæring og engasjement for lesing"?
  - Diskuter med sidemannen i 2 min.

Mål for økten

1. Å få en teoretisk forståelse av noen sentrale prinsipper i emnet strategiarbeid og engasjement.
2. Å ta stilling til hvilke fokusområde(r) innen strategiarbeid og engasjement for lesing du ønsker at din skole skal jobbe med, i tiden fremover.

Strategiopplæring og engasjement for lesing

Kurspakke i lesing med 10 delpakker
Ved Sture Nome, Lesesenteret, UiS

10 prinsipper for eksplisitt leseopplæring:

1. Å gjøre det mulig for læreren å observere elevenes leseferdigheter.
2. Å tilpasse valg av tekst og aktivitet til elevenes ferdighetsnivå.
3. Å arbeide med noen få lesestrategier om gangen.
4. Å jobbe med at elevene lærer å ta strategiene i bruk på eget initiativ.
5. Å lære elevene å sette seg egne lese- og læringsmål.
6. Å flytte hovedfokus fremover i leseprosessen: Før og underveis - aktiviteter!
7. Å vektlegge engasjement for lesingen.
8. Å søke at elevene får mestringsopplevelser knyttet til det å nå sine lese og læringsmål.
9. Snakk og skriv om lese - og læreprosessen. Hva gjør vi når vi leser med utbytte?
10. Å ha stor variasjon i både i teksttyper og aktiviteter.

Kort refleksjonsøkt - 5 min

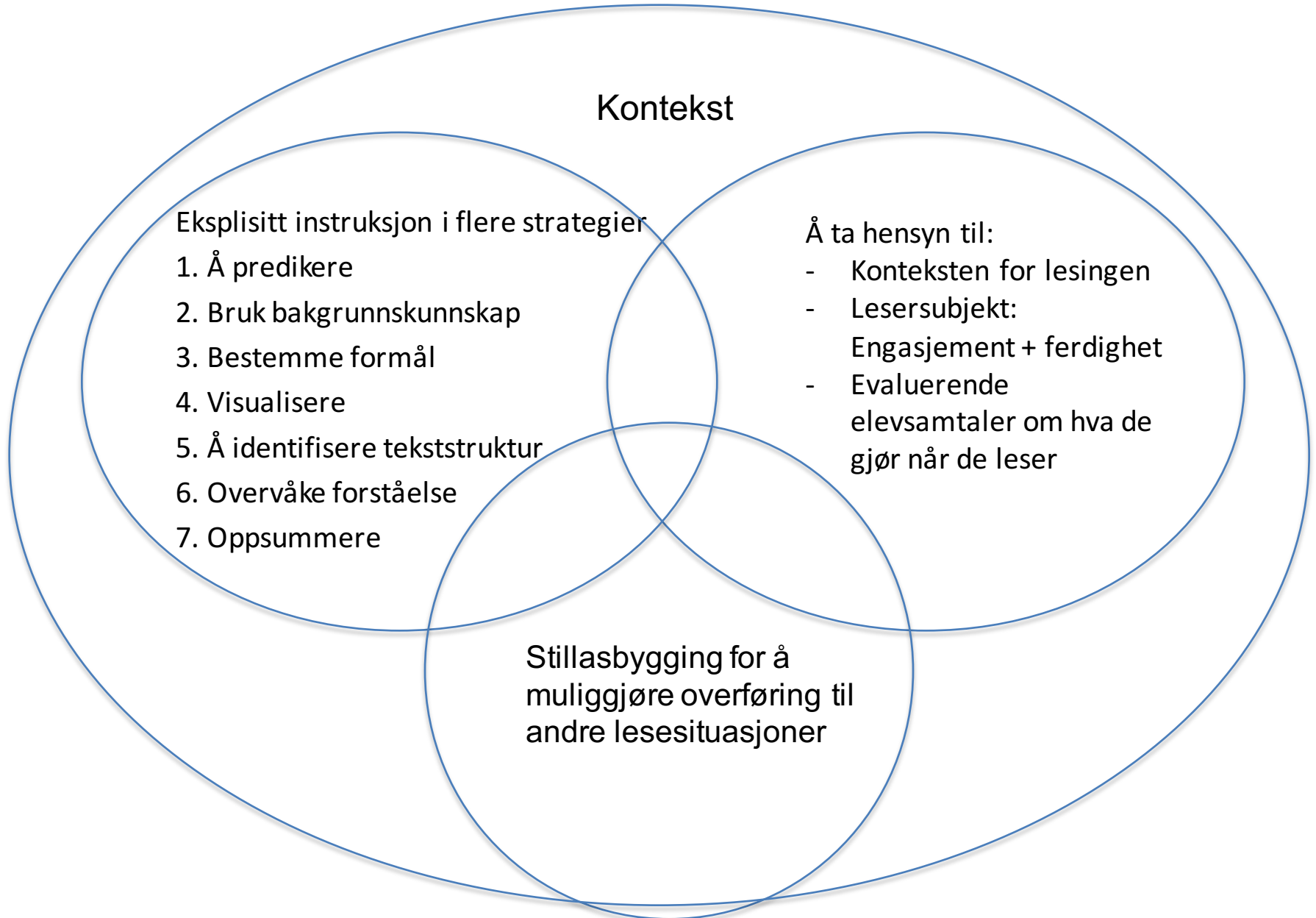
Del med sidemannen. Bruk startsetningene under:

Jeg la spesielt merke til...

Det jeg syntes var interessant var...

Jeg lurer på...

Nøkkelfaktorer i strategiinstruksjon: Fra *Best Practises in Literacy Instruction*

Hva er CORI?

CORI - **C**oncept **O**riented **R**eadng **I**nstruction

(J. T. Guthries).

På norsk:

BLU – **B**egrepsorientert **L**ese**u**ndervisning.

(I. Bråten og R. Andreassen)

Vektlegger:

- Betydningen av forkunnskap
- Begrepenes plass innenfor et felles faglig språk

Kunnskapsløftet tenkning om lesing som grunnleggende ferdighet er i tråd med CORI

Interesserte elever en forutsetning for å lykkes med læring

Engasjement i lesingen gir:

1. Vilje til å bruke forkunnskaper til å tenke med.
2. Vilje til å bruke lese - og læringsstrategier.
3. Vilje til sosial samhandling i arbeid med tekster.

Hva gir engasjement?

- Positive mestringsforventninger skaper engasjement.
- Opplevelsen av at vi kan bestemme over oss selv. Selv små valgmuligheter har stor effekt.
- Målorientering:
  - Hva skal vi lære av det vi leser?
  - Hvorfor er det viktig å forstå det som står i teksten?

Lesing krever innsats og utholdenhet.

Begrepsforståelse

- Begrepene inngår i en faglig forståelsesramme og må få innhold gjennom lesingen.
- Forbindelsen mellom begrepene og tenkemåtene i faget er den sentrale målsettingen for lesingen i fagene.
- Gjennom å få førstehåndskjennskap til fenomenene det skal læres om, blir elevene mer engasjerte.
- Ved å fokusere på sentrale begreper, vekkes undring og elevene vil stille seg spørsmål til det som skal læres.

Strategibruk

Tre komponenter

1. Å lære om de forskjellige strategiene.
2. Å forstå når de ulike strategiene er mest hensiktsmessig å bruke.
3. Selv-initiert strategibruk i selvregulert læring.

Strategier som vektlegges

1. Å predikere
2. Bruk bakgrunnskunnskap
3. Bestemme formål
4. Visualisere
5. Å identifisere tekststruktur
6. Overvåke forståelse
7. Oppsummere

Samarbeid er nøkkel til suksess

Gjennom en felles utvikling av praksis kan dere skape en felles forståelse av utfordringene - og jobbe mot felles rike mål.

Tips til gode arbeidsmåter i personalgruppen

- Samarbeide i par, team, faggrupper, eller trinngupper.
- Gjennomfører leseundervisning i praksis og deretter dele og diskutere det som alle har gjort.
- Planlegge sammen, presentere og diskuterer det dere har gjort.
- Observere hverandre, presentere og lytter til hverandre.

Oppgave: Spørsmål til egen praksis – 20 min

Gå i grupper på 3. Les gjennom spørsmål til praksis under. Velg to av spørsmålene og formuler dem som målsettinger for skolen i arbeid med kompetanseutviklingen. Lever målformuleringene til den som leder samlinga.

I hvilken grad:

- leser elevene tekstene på skolen?
- leser elever med engasjement?
- har elevene tiltro til at de lærer noe av å lese tekstene?
- snakker og skriver elevene før og underveis i leseprosessen?
- snakker elevene og lærer om hva de gjør når de leser tekster med forståelse?
- vurderer læreren hele elevens leseutvikling?
- vurderer læreren om aktivitetene fungerer sammen med målsettingene, tekstene og elevene?
- oppleves leseaktivitetene som meningsfulle for elevene?
- er det stor variasjon i teksttyper, temaer, form og fag der de meningsfulle leseaktivitetene gjennomføres?
- er alle lærere leselærere?

Oppgave før neste samling – 5 min

Før neste samling skal du gjennomføre en leseøkt med dine elever.

Velg en fagtekst. Du kan bruke læreboka eller finne en annen fagtekst.

Planlegg hvordan du vil gjennomføre leseøkta med aktiviteter både før og underveis i lesinga. Tenkt spesielt på hvordan du vil vekke og holde oppe *elevenes engasjement* gjennom leseøkta og hvordan du vil aktivere *elevenes førkunnskaper*. Noter ned dine observasjoner og reflekter over disse spørsmålene:

- Hvilke aktiviteter la du i forkant av lesinga?
- Hvilke aktiviteter la du underveis i lesinga?
- Hvilke reaksjoner fikk du fra elevene på lesinga og leseaktivitetene?
- I hvilken grad opplevde du elevene som engasjert i lesinga?

Ta med teksten du brukte i leseøkten med elevene dine i 3 kopier. Del dine erfaringer med 3 kolleger i begynnelsen av neste økt.

Litteraturliste

- Anmarkrud, Øistein og Refsahl, Vigdis (2010). *Gode lesestrategier – på mellomtrinnet*, Oslo: Cappelen Damm.
- Bråten, Ivar (red.) (2007). *Leseforståelse – Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis*, Oslo: Cappelen.
- Kulbrandstad, Lise I. (2003). *Lesing i utvikling*. Teoretiske og didaktiske perspektiver. Bergen: Landslaget for norskundervisning (LNU)/ Fagbokforlaget.
- Morrow, Lesley M. og Linda B. Gambrell (2011). *Best Practises in Literacy Instruction*. Fourth ed. New York: The Guilford Press.
- Mortensen-Buan, Anne-Beathe (2005). "Lesestrategier og metoder. Arbeid med fagtekster i klasserommet" i Maagerø/Tønnessen: *Å lese i alle fag*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Roe, Astrid (2006). "Leseopplæring og lesestrategier", i Turmo & Elstad: *Læringsstrategier*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Roe, Astrid (2008). *Lesedidaktikk – etter den første leseopplæringen*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Skaftun, Atle (2006). *Å kunne lese – Grunnleggende ferdigheter og nasjonale prøver*, Bergen: Fagbokforlaget/ LNU.
- Guthrie, John T. (2003). *Concept-Oriented Reading Instruction. Practises for Teaching Reading for Understanding*. I A.P. Sweet & C.E. Snow (red.) *Rethinking Reading Instruction* (s. 115-140). New York: The Guilford Press.